

II Premi CEPAC per a treballs de fi de grau o de fi de postgrau de tema casteller (2018)

Accèssit

Adaptació del *Diccionari casteller* del TERMCAT al públic infantil

Mariona Arnau Garcia

Treball fi de grau

Tutora: Judit Feliu Cortès

Grau en Traducció i Interpretació

UPF (Barcelona)

Curs 2017-2018

ÍNDEX

1.	INTRODUCCIÓ	
1.1.	Motivació	
1.2.	Objectius	
1.3.	Estructura del treball	
2.	‘DICCIONARI CASTELLER’	
	2	
	2	
3.	DICCIONARI CASTELLER INFANTIL	
3.1.	Metodologia	
3.2.	Títol	
3.3.	Públic a qui va dirigit	
3.4.	Macroestructura: criteris de selecció.....	
3.4.1.	Vocabulari segons la zona.....	
3.5.	Estil	
3.6.	Apartats	
3.6.1.	Introducció	
3.6.2.	Entrades.....	
3.6.3.	Làmines	
3.7.	Gènere	

4.	COMPARACIÓ DELS DICCIONARIS.....	
4.1.	Criteris a l'hora de canviar les definicions.....	
4.1.1.	Substantius	
4.1.2.	Verbs	
4.1.3.	Adjectius.....	
4.1.4.	Sinònims.....	
4.2.	Definicions	
4.3.	Discussió/comentari	
4.3.1.	Mots inclosos.....	
4.3.2.	Mots extrets.....	
4.3.3.	Modificació d'algunes entrades.....	
5.	CONCLUSIONS.....	
6.	BIBLIOGRAFIA.....	
8.	ANNEXOS.....	

1. INTRODUCCIÓ

Aquest Treball de fi de grau té com a objectiu adaptar el *Diccionari casteller* del TERMCAT al públic infantil.

Amb l'ajuda de la canalla de diferents colles castelleres¹, s'han recollit un seguit de definicions i dibuixos sobre terminologia castellera, per tal de poder adaptar les definicions del diccionari original al públic infantil. La idea principal és que les definicions siguin aptes tant per nens i nenes castellers com per a nens i nenes que no formin part d'aquest món. S'ha de tenir en compte, també, que hi ha un seguit de mots que tenen a veure amb els instruments que acompanyen els castells, i aquestes han estat definides per nens i nenes de l'Escola Proa a la classe de música.

S'han recollit entre fins a vuit definicions de cada mot aproximadament i, a partir d'aquí, s'ha creat una definició final per tal de crear el diccionari final. Aquesta última definició és una barreja entre el punt de vista de la canalla i les definicions del diccionari original. Pel que fa als dibuixos, aquest diccionari està il·lustrat i s'han escollit una sèrie de dibuixos a partir dels quals es veuen diferents termes representats a l'interior del diccionari.

1.1.Motivació

El món dels castellers és una de les meves passions i la terminologia un dels temes que més m'ha interessat durant els meus anys com a estudiant de Traducció i interpretació, per no dir el que més i, segurament, allò a què vull dedicar-me quan acabi. Per aquestes raons, vaig decidir iniciar aquest projecte.

De fet, havia participat en el projecte *Jugant a definir paraules de la ciència: el primer diccionari de medicina il·lustrat per a nens i nenes* amb la Rosa Estopà, i ho vaig gaudir moltíssim. Això també em va empenyer a dedicar el meu treball de fi de grau a adaptar un diccionari casteller per als més petits.

---

¹ Castellers de Barcelona, Castellers de la Vila de Gràcia, Castellers de Sant Cugat, Castellers del Poble Sec, Castellers de Sants, Colla Castellera Jove de Barcelona i Moixiganguers d'Igualada.

A més, un cop iniciat el projecte, he vist que el diccionari que agafò com a referència (*Diccionari casteller* del TERMCAT) té algunes incoherències o errades pel que fa a temes de gènere i, tenint en compte que dedico part de la meva vida social a associacions feministes, m'agradaria dedicar un apartat del treball a corregir aquests temes i, d'aquesta manera, assegurar que el diccionari infantil sigui totalment inclusiu.

1.2.Objectius

L'objectiu principal del treball és crear un diccionari de terminologia castellera dedicat al públic infantil, per tal que els nens i nenes que no formen part del món casteller puguin entendre com és aquest món i que els que ja en formen part puguin consultar allò que no entenen.

A més, aquest diccionari serà inclusiu en tots els sentits. Tenint en compte la importància de la sensibilització pel que fa als temes de gènere, m'interessa que aquest diccionari ensenyi als més petits que totes les posicions en els castells existeixen tant per a homes com per a dones, i fer-ho notori.

1.3.Estructura del treball

Aquest treball està dividit en quatre grans blocs. En primer lloc, s'hi pot trobar una introducció explicativa del món casteller en general. Després, dades sobre qüestions de macroestructura i microestructura del *Diccionari casteller* del TERMCAT, el diccionari en què m'he basat per fer el diccionari infantil. El tercer gran bloc és l'explicació del projecte que he dut a terme, un diccionari casteller adaptat al públic infantil. Per acabar, un apartat on es desenvolupa la comparativa d'ambdós diccionaris.

El diccionari final està maquetat, i les enquestes i fitxes que han omplert els nens i nenes es troben en forma d'annex.

2. 'DICCIONARI CASTELLER'

El *Diccionari casteller* del TERMCAT és un diccionari que es troba en línia. Recull un centenar de termes relacionats amb el món casteller. A part de les definicions en català, s'hi recull la categoria gramatical dels termes i, en alguns casos, notes complementàries referents a l'ús dels mots.

Els termes d'aquest diccionari han estat revisats per castellers i castelleres de la Colla Jove Xiquets de Tarragona, pertanyent a la zona tradicional de l'àmbit casteller.

El *Diccionari casteller* del TERMCAT neix del quadríptic *El món casteller: terminologia bàsica*, també del TERMCAT, elaborat l'any 2001 en col·laboració amb l'Ajuntament de Terrassa, ciutat de gran tradició castellera, el Consorci per la Normalització Lingüística i la Coordinadora de Colles Castelleres de Catalunya (CCCC). No obstant això, el diccionari s'ha acabat de completar amb altres fonts, entre les quals destaca el *Diccionari casteller* elaborat per Xavier Brotons i revisat pel TERMCAT (Diputació de Barcelona, 2001).

2.1. Vocabulari segons la zona

Dins el món casteller hi ha diferents maneres de parlar. No és igual el lèxic que es fa servir a Valls que aquell que es fa servir a Barcelona. En el *Diccionari casteller* del TERMCAT hi apareixen gairebé totes les variants possibles. El fet de trobar-se en línia fa que el nombre d'entrades sigui il·limitat i això afavoreix a la diversitat de lèxic que s'hi inclou.

En aquest diccionari, hi trobem la paraula *vent*, per exemple. Dins aquesta entrada s'hi inclouen els termes *dau* i *mà-i-mà* com a sinònims. A més, a una de les notes que s'inclouen dins l'entrada s'hi explica que el terme *dau* és propi dels parlars de Valls, Tarragona i Reus, els quals es coneixen com la zona tradicional dels castells. Una cosa semblant passa amb *enxaneta*. El diccionari inclou tant *enxaneta* com *aleta*, apareixen com a sinònims i a la nota de les dues entrades s'hi especifica que el segon terme s'utilitza al Vendrell:

     vent

vent, n m, f
dau, n m, f *sin. compl.*
mà-i-mà, n m, f *sin. compl.*

Mans que se situa entre dues crosses i, amb els braços estirats, subjecta la cama dreta d'un segon i la cama esquerra d'un altre segon.

Nota: En els castells amb folre el vent se situa en el folre i fa el mateix amb les cames de dos terços.

Nota: La denominació *dau* és pròpia de Valls, Tarragona i Reus.

Nota: Segons l'ordre de col·locació dels vents a la pinya, s'anomenen *primer vent*, *segon vent*, *tercer vent*, etc.

Diccionari casteller (TERMCAT)

     enxaneta

enxaneta, n m, f
aleta, n m, f *sin. compl.*

Infant que corona un castell.

Nota: La denominació *aleta* és pròpia del Vendrell.

Diccionari casteller (TERMCAT)

2.2. Gènere

Les dones van aparèixer tard al món casteller, a partir de l'any 1979 amb la creació dels Minyons de Terrassa. És per aquesta raó que la terminologia castellera està, en alguns casos, masculinitzada. De fet, el *Diccionari casteller* del TERMCAT comet algunes incoherències pel que fa a les qüestions de gènere.

En primer lloc, alguns termes que fan referència a certes posicions i que podrien estar flexionats en masculí i en femení, no es flexionen, però d'altres sí. És el cas de *baix*, *segon* i *terç*:

     baix

baix, n m

Cadascun dels castellers que ocupen el primer pis del tronc del castell.

Diccionari casteller (TERMCAT)

Diccionari casteller (TERMCAT)

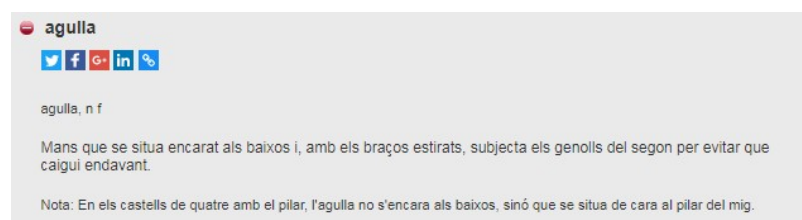
Diccionari casteller (TERMCAT)

Amb les posicions que segueixen: *quart*, *quint*, *sisè* i *setè*, no passa el mateix. Al diccionari hi trobem la versió femenina acompanyada de la masculina, com en el següent exemple:

Diccionari casteller (TERMCAT)

Si parléssim de posicions, s'entendria que les paraules no es declinessin, ja que parlariem de *la posició de terç* o *de quart*, per exemple, però no és el cas. El mateix passa amb les posicions de la pinya, al *Diccionari casteller* del TERMCAT no totes les posicions surten com a mots amb dos gèneres i, si parlem de persones i no de posicions, haurien de ser-hi. És el cas d'agulla, per exemple:

Diccionari casteller (TERMCAT)

Ara bé, pel que fa als o les *contraforts* o *vents*, entre d'altres, sí que trobem les dues variants:

contrafort

home de darrere | dona de darrere, n m, f
contrafort, n m, f *sin. compl.*

Casteller de pinya que se situa darrere el baix i, amb el pit, intenta evitar que se'n vagi endarrere.

Diccionari casteller (TERMCAT)

vent

vent, n m, f
dau, n m, f *sin. compl.*
mà-i-mà, n m, f *sin. compl.*

Mans que se situa entre dues crosses i, amb els braços estirats, subjecta la cama dreta d'un segon i la cama esquerra d'un altre segon.

Nota: En els castells amb folre el vent se situa en el folre i fa el mateix amb les cames de dos terços.

Nota: La denominació *dau* és pròpia de Valls, Tarragona i Reus.

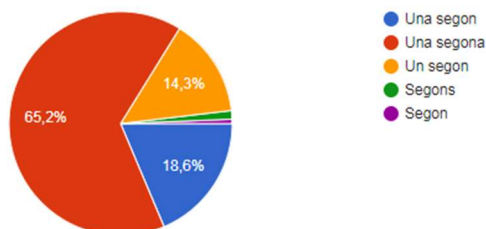
Nota: Segons l'ordre de col·locació dels vents a la pinya, s'anomenen *primer vent*, *segon vent*, *tercer vent*, etc.

Diccionari casteller (TERMCAT)

A partir d'això, he creat una enquesta en línia per tal que diferents membres del món casteller, tant homes com dones, donessin la seva opinió sobre l'ús d'una sèrie de mots quan fan referència a aquestes qüestions de gènere². En els resultats obtinguts s'hi pot veure com, en alguns casos de mots variables, aquests es flexionen, com és en el cas de *segon*, *segona* o de *terç*, *terça*.

Si una dona forma part del pis de segons, com hi fas referència?

161 respostes

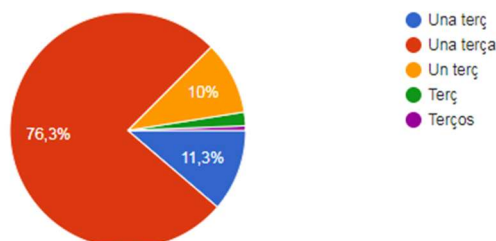
Veure: Annex I

² Veure Annex II

Si una dona forma part del pis de terços, com hi fas referència?

160 respostes

Veure: Annex I

Ara bé, no passa el mateix amb *baix*, *baixa*. Només el 25,5% de les persones que han respost l'enquesta parlen d'*una baixa*. Ara bé, per tal de ser coherents, proposo que la paraula *baix* es flexioni en femení quan parlem de dones. I més, tenint en comptes que les mateixes colles i els mitjans de comunicació utilitzen aquest terme:

Castellers de Sant Cugat. [@gausacs]. (3 juny 2018). Avui, a Sant Quintí de Mediona, hem descarregat el 4d8 amb la primera dona que feia de baixa de la història de la colla. [...] [Tweet]. Recuperat de <https://twitter.com/revistacastells/status/1003330490965876738>

Si una dona ocupa la posició de baix, com hi fas referència?

161 respostes

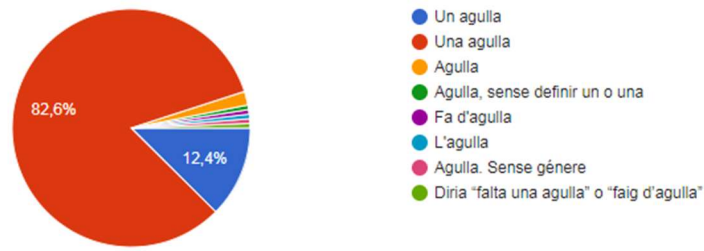

Veure: Annex I

Pel que fa als substantius invariables, *agulla*, *crossa* i *tap*, la gent acostuma a mantenir el gènere de la paraula com si es tractés de la posició, tant si es tracta d'homes com de dones. Ara bé, força gent ha proposat, sigui en forma de comentari o com a opció a les preguntes concretes, mantenir el mot sense article. És a dir, en comptes de dir *és una agulla* per referir-nos als homes, dir *és agulla*.

Si un home ocupa la posició d'agulla, com hi fas referència?

161 respostes

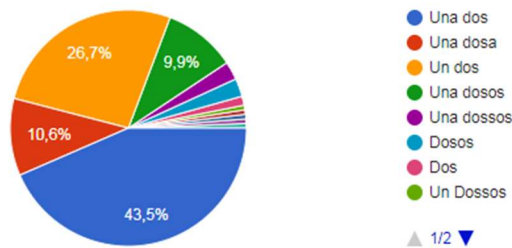

Veure: Annex I

Amb el mot *dos*, una posició que forma part de la canalla, no passa el mateix. El 43,5% opina que s'hauria de mantenir l'indefinit femení quan parlem de nenes: *una dos*. D'aquest terme, però, hi ha dues variants: *dos obert* i *dos tancat*. Per seguir en consonància amb l'indefinit, l'adjectiu hauria d'anar en femení i, per tant, parlar d'*una dos oberta* o d'*una dos dreta*.

Si una nena de la canalla forma part del pis de dosos, com hi fas referència?

161 respostes

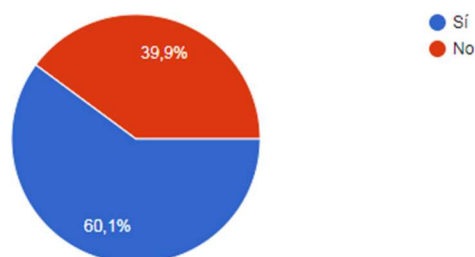

Veure: Annex I

Per tot això, i per la resposta a la pregunta final de l'enquesta, *Creus que per tal de reflectir la realitat, on tant homes com dones ocupen totes les posicions, caldria incloure els dos gèneres en tots els mots?*, penso que seria profitós que s'incloguessin els dos gèneres quan es parla de persones que ocupen una posició.

Creus que per tal de reflectir la realitat, on tant homes com dones ocupen totes les posicions, caldria incloure els dos gèneres en tots els mots?

158 respostes

Veure: Annex I

Així doncs, faig aquesta proposta de modificació del *Diccionari casteller* del TERMCAT³:

Original	Proposta de modificació
agulla, n f	agulla, n m, f
baix, n m	baix baixa, n m, f
crossa, n f	crossa, n m, f
dos, n m	dos, n m, f
dos dret, n m	dos dret dos dreta, n m, f
dos obert, n m	dos obert dos oberta, n m, f
falca, n f	falca, n m, f
segon, n m	segon segona, n m, f
tapaforats, n m	tapaforats, n m, f
terç, n m	terç terça n m, f

3. DICCIONARI CASTELLER INFANTIL

Aquest diccionari és una adaptació del *Diccionari casteller* del TERMCAT al públic infantil. L'objectiu és que tant els nens i nenes castellers com aquells i aquelles que no ho són puguin aprendre sobre aquest món.

³ Vaig contactar amb el TERMCAT via Twitter per plantejar-los dubtes sobre aquestes qüestions de gènere i per obrir-los el debat d'aquesta proposta, i em van respondre que revisarien tots els termes i en canviarien el gènere, a part de flexionar aquells que són variables.

3.1. Metodologia

La creació d'aquest diccionari ha estat possible gràcies a la participació de molts nens i nenes de colles castelleres que han volgut ser els autors i autores d'aquest diccionari. Així doncs, un cop feta la selecció dels mots, he anat a veure assajos de diferents colles castelleres⁴ i he tingut l'oportunitat de parlar amb la canalla sobre aquest projecte. A més, els he dut unes fitxes⁵ i cada nen o nena ha definit tres mots relacionats amb el món casteller per tal que després jo pogués fer-ne un anàlisi i comprovar quins són els mots i expressions que fan servir els infants per explicar els diferents termes.

A més, tenint en compte que als castells també hi ha músics i instruments, els nens i nenes de l'Escola Proa de Barcelona també han respost unes fitxes relacionades amb aquest tema.

3.2. Títol

El títol del diccionari infantil és el mateix que el del diccionari original: *Diccionari casteller*. Em sembla el més adient per tal que si algú veu la portada, pugui reconèixer directament que és un diccionari de terminologia castellera. Ara bé, el seu subtítol fa notori que el públic a qui va dirigit és infantil i, a més, conté un joc de paraules relacionat amb castells: *Per a la canalla més valenta*. De fet, l'estil de la portada en si, ja deixa veure que va dirigit a persones d'entre sis i dotze anys, aproximadament.

El cas és que el mot canalla pot fer referència tant als més i les més petites del món casteller (dosos, acotxadors i enxanetes) com al *conjunt de les criatures, dels infants, d'una casa* (DIEC2, 2017). Així doncs, aquest doble sentit del mot funciona per tal de definir el públic a qui va dirigit el diccionari. A més, el fet d'afegir-hi *més valenta*, també fa referència al món dels castells. Quan es parla de la canalla, sovint es parla de les persones més valentes de les colles castelleres, ja que són qui té el valor de posar-se el casc i pujar fins a deu pisos per a carregar un castell.

---

⁴ Castellers de Barcelona, Castellers de la Vila de Gràcia, Castellers de Sant Cugat, Castellers del Poble Sec, Castellers de Sants, Colla Castellera Jove de Barcelona i Moixiganguers d'Igualada.

⁵ Veure Annex IV

3.3.Públic a qui va dirigit

Aquest diccionari va dirigit a un públic infantil, com ja he mencionat força cops anteriorment. Ara bé, per tal de definir bé les edats i ser més concreta, m'he fixat en uns quants diccionaris infantils i també en l'opinió de diferents mestres de primària.

Pel que fa a l'opinió de Mireia Ferrés Moreno, mestra de música, i d'una estudiant d'Educació infantil i primària, Ariadna Bros Andrés, aquest diccionari hauria d'anar dirigit a nens i nenes de primària. Segons Bros, *els llibres no haurien de tenir edats, ja que en el punt en què decideixes fixar una edat, exclous automàticament als nens i nenes que no entren dins els l·lindars que has marcat*. Pel que fa al diccionari, tenint en compte que els nens i les nenes comencen a llegir amb cinc anys aproximadament, però com que hi ha il·lustracions, segurament tant nens i nenes d'infantil com nens i nenes de primària podran fer-ne ús. Ara bé, per a un nen o una nena de l'ESO, serà massa fàcil i, segurament, ja podrà comprendre el *Diccionari casteller* del TERMCAT. A tota aquesta reflexió, Ferrés diu que *és possible que alguns nens i nenes d'infantil, tot i haver-hi dibuixos, no ho acabin d'entendre*. És per aquesta raó que proposa que l'opció per definir el l·lindar d'edat sigui: *a partir de primers lectors*. És una bona opció, ja que no deixa enrere a ningú que pugui entendre el diccionari, ni exclou aquells que poden o no ser massa grans per a voler-ne fer ús.

3.4.Macroestructura: criteris de selecció

Els criteris de selecció que han fet possible tenir una llista representativa de mots per al diccionari de públic infantil han estat els següents.

En primer lloc, les paraules escollides han estat aquelles que s'escolten en el dia a dia del món casteller. El diccionari original té una llista de mots molt interessant, però molts d'ells, com per exemple *assentar-se* o *rebregar* no s'utilitzen en el dia a dia. Així doncs, la majoria de mots que no he utilitzat són verbs d'aquest tipus, tenint en compte que, a més de no ser d'ús habitual, tenen com a substitut altres mots o expressions del lèxic comú com *estabilitzar* per *assentar*.

En segon lloc, he procurat que els termes que apareguin al diccionari siguin aquells que poden interessar als nens i nenes i no al públic adult. És per això que hi apareixen, sobretot, substantius i adjectius referents a coses visibles en el món casteller. També hi

ha verbs, però aquells verbs que són comuns i que, d'alguna manera, també són notoris quan es munta o desmunta una estructura: *carregar, desmuntar o fer pinya*, per exemple.

Per acabar, he procurat incloure tots els mots que tenen a veure amb el món de la música, ja que hi ha molts nens i nenes que s'endinsen en el món casteller gràcies a la gralla i el timbal.

3.4.1. *Vocabulari segons la zona*

Aquest diccionari dedicat al públic infantil és en paper. És per aquesta raó que no s'hi poden incloure les definicions a totes les formes possibles dels termes, ja que podria semblar repetitiu pel fet que les definicions de les entrades serien idèntiques i ocuparien més espai del necessari.

Així doncs, dins els criteris de selecció, un d'ells ha estat el d'escollir el lèxic comú d'un territori concret per a incloure'l com a enunciat de l'entrada desenvolupada. La zona seleccionada ha estat la de Barcelona, ja que els nens i nenes que han treballat en les definicions del diccionari hi pertanyen.

El *Diccionari casteller* del TERMCAT ha estat un dels referents a l'hora de fer la selecció de mots. A part, el coneixement del món i l'experiència de diferents membres del món casteller, ho han acabat de definir, a partir de la consulta a diferents fonts d'informació de les diferents colles. També he fet una enquesta a petita escala per aclarir alguns mots la ubicació dels quals trobava confosa. El resultat de tot això ha estat el següent:

Terme	Zona
aleta	Vendrell
cassola o cassoleta	Penedès
dau	Valls i Tarragona
falca	Valls, Tarragona i Reus (zona tradicional) Granollers
home del darrere o dona del darrere	Valls i Tarragona
mà-i-mà	Terrassa i Granollers
mainada	Alt Empordà

L'enquesta⁶ revela que aquesta sèrie de termes s'utilitzen a aquestes zones en concret. A més, aquestes són algunes de les fonts d'informació de les diferents colles que en confirmen l'ús:

Arnau, M. (2018). Captura de pantalla a l'aplicació Instagram. (imatge)

Aquesta imatge fa referència a la cerca del mot *mainada* a l'aplicació Instagram. El resultat de la cerca és la pàgina de la canalla de dues colles de l'Alt Empordà: Vailets de l'Empordà i Castellers de Figueres.

Colla Jove Xiquets de Tarragona (2018). ASSAIG JOVE (imatge). Recuperat de <https://twitter.com/JoveDeTarragona/status/1002571761458835457>

⁶ Veure Annex III

I aquesta altra imatge és la publicitat que es va crear per animar a la gent a anar a un assaig de la Colla Jove Xiquets de Tarragona a principis de juny de 2018. S'hi poden reconèixer les paraules *dau*, *home del darrere* i *falca*, que, com ja s'ha mencionat anteriorment, són pròpies de la zona de Tarragona, entre d'altres.

3.5. Estil

A partir de l'anàlisi de diferents diccionaris escolars he pogut establir els següents criteris pel que fa a l'estil del diccionari. Aquests diccionaris són: el *Petit diccionari de ciència* i el *Primer diccionari de medicina il·lustrat*, ambdós dirigits per Rosa Estopà, i el *DIDAC* de l'Enciclopèdia Catalana.

3.5.1. Apartats

El diccionari té un primer apartat que consisteix en una introducció que conté informació breu sobre el món dels castellers per tal que els nens i nenes puguin saber-ne alguna cosa abans d'endinsar-se en el diccionari. Seguidament, hi ha una explicació del funcionament del diccionari, la qual fa referència a les entrades (quina informació s'hi pot trobar) i a les il·lustracions.

Després hi ha l'índex, les entrades per ordre alfabètic (*paraules*) i finalment un seguit de làmines relacionades amb diferents temes: *parts del castell*, *tipus de castells*, *posicions en els castells*, i *objectes i músics*. A més, durant el diccionari van apareixent diferents dibuixos, fets per nens i nenes també, que poden ajudar a la comprensió de diferents termes, sobretot els referents a objectes, com per exemple: *timbal*.

3.5.1.1. Introducció

La introducció del diccionari infantil està dividida en diferents apartats. En primer lloc, una breu introducció del món casteller que té com a objectiu permetre que els nens i les nenes que llegeixin el diccionari, ja formin part de colles castelleres o no, entenguin com és i d'on neix. Aquest apartat es titula *Què és el món dels castells?* i conté la següent informació:

Els **castells** són una tradició popular catalana que se celebra des del segle XVIII i que consisteix a fer torres humanes. Fins fa poc, aquesta tradició se celebrava només a **places** d'arreu dels Països Catalans, però actualment ha arribat arreu del món, a llocs d'Anglaterra (**Londres**), de França (**París**) o de Xile (**Lo Prado**), entre d'altres.

La tradició castellerà consisteix en la creació de torres humanes. Hi ha una base (**pinya**) que aguanta tota l'estructura, els **castellers** que s'enfilen (**tronc**) i la **canalla** més petita (**pom de dalt**) que puja fins a dalt de tot per tocar el cel amb la mà. Per tal d'aconseguir tots aquests grups de persones, és imprescindible que les **colles castelleres** estiguin formades per gent de tots els llocs i de totes les edats, des de nens i nenes petits, fins a persones adultes.

El món casteller té un lema que explica les quatre característiques essencials a l'hora de dur a terme aquesta tradició: força, equilibri, valor i seny.

FORÇA: Ve de molts anys enrere, quan els castellers acostumaven a ser homes que feien feines dures. Avui en dia, la força també és important, ja que per a aguantar els castells s'ha de tenir molta resistència.

EQUILIBRI: És evident que per a fer castellers, pujar ben amunt i mantenir-se en la posició correcta, és necessari tenir molt equilibri. A més, la confiança entre les persones que t'envolten és necessària per aguantar-te.

VALOR: Per a fer construccions tan grans és necessari tenir valor. Sobretot la canalla, els més valents de tots els castellers, que puguen fins a dalt de tot per tocar el cel amb la mà.

SENY: És molt necessari a l'hora de planificar els castells i de dur-los a terme. Cal estar concentrat i esforçar-se molt per tal que tot surti bé.

Cada cop s'està aconseguint fer castells més grans i això fa que les colles cada cop creixin més i que els quatre valors castellers augmentin.

Vols conèixer més coses sobre el món dels castells? Endinsa't en aquest diccionari i podràs descobrir moltes coses més!

En segon lloc, una explicació de qui ha elaborat el diccionari, per tal que els lectors sàpiguen que un grup de nens i nenes de diferents colles castelleres i d'una escola han participat en l'elaboració del diccionari. *Qui ha creat el diccionari?*

La redacció d'aquest diccionari neix de la voluntat d'una estudiant de Traducció i interpretació, amant dels castells, de voler produir una obra per tal que els més menuts puguin entendre el món dels castells.

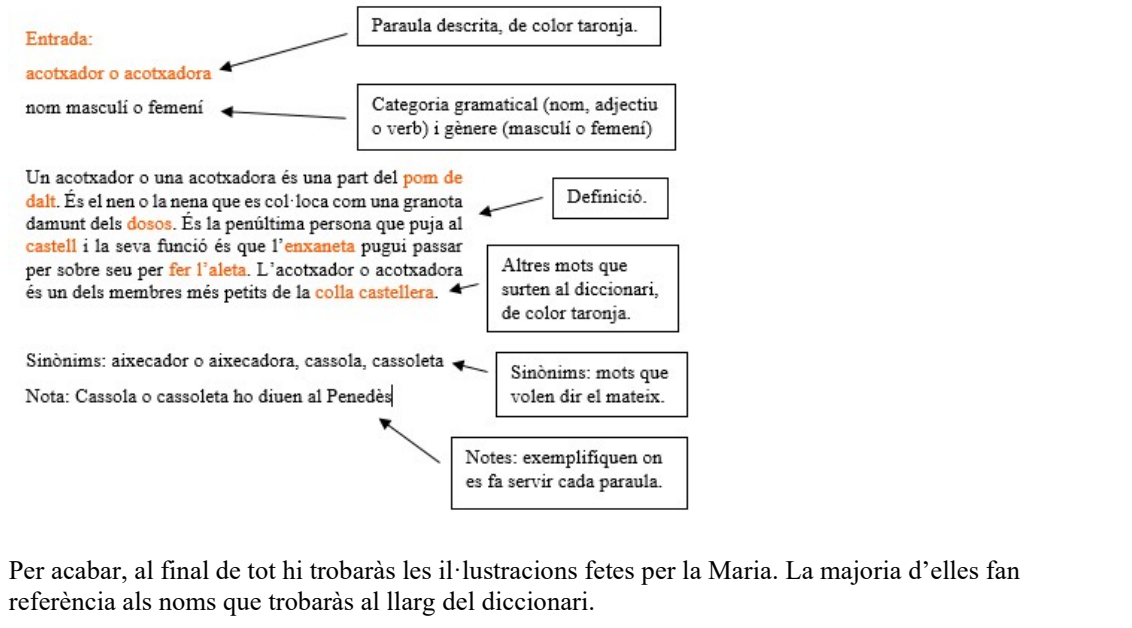
Les definicions han estat possibles gràcies a la canalla de diferents colles castelleres que ha volgut col·laborar per tal que els nens i nenes com tu puguin conèixer diferents conceptes del món casteller. Han participat explicant amb les seves paraules els diferents mots que es poden trobar dins el diccionari, a part d'elaborar alguns dibuixos que també hi pots trobar. Cal dir, també, que la mestra Mireia Ferrés Moreno, membre dels **Castellers de Sant Cugat**, i els seus alumnes de l'Escola Proa, a la

classe de música, han col·laborat definint i dibuixant aquells conceptes referents al món de la música dins els castells.

A més, al final del diccionari hi pots trobar un seguit de làmines que t'ajudaran a comprendre alguns dels mots que aniràs trobant. La responsable d'aquests dibuixos és la Maria López Moya, una **grallera** dels **Castellers de Barcelona**.

A l'últim apartat d'aquesta introducció s'hi explica el funcionament de les entrades, amb l'objectiu que els nens i les nenes que vulguin llegir-lo puguin entendre què vol dir cada línia i cada colar dins una entrada. Aquest apartat es titula *Què pots trobar en aquest diccionari?* i aporta la següent informació:

En aquest diccionari hi podràs trobar més de setanta mots del món casteller amb les seves definicions. A cada entrada hi podràs trobar la informació següent:

3.5.1.2. Entrades

Les entrades del diccionari segueixen un estil concret. El lema apareix en primer lloc, en negreta i de color taronja. Sempre que és possible, els termes apareixen en masculí i en femení. A la línia inferior hi diu la categoria gramatical i el gènere o gèneres. Una línia més avall s'hi troba la definició. Seguidament, una línia amb els sinònims i una línia amb notes que ajuden a conèixer on s'usa el terme.

<p>terme   categoria gramatical, gènere   Definició.   Sinònims: Notes:</p>
--

En cas d'haver-hi més d'una accepció, un terme amb més d'una categoria gramatical, com per exemple *casteller/a*, que és un nom, però també un adjectiu, es veu senyalat per separat per tal de facilitar la comprensió de les dues definicions.

terme

1. categoria gramatical, gènere

Definició.

Sinònims:

Notes:

2. categoria gramatical, gènere

Definició.

Sinònims:

Notes:

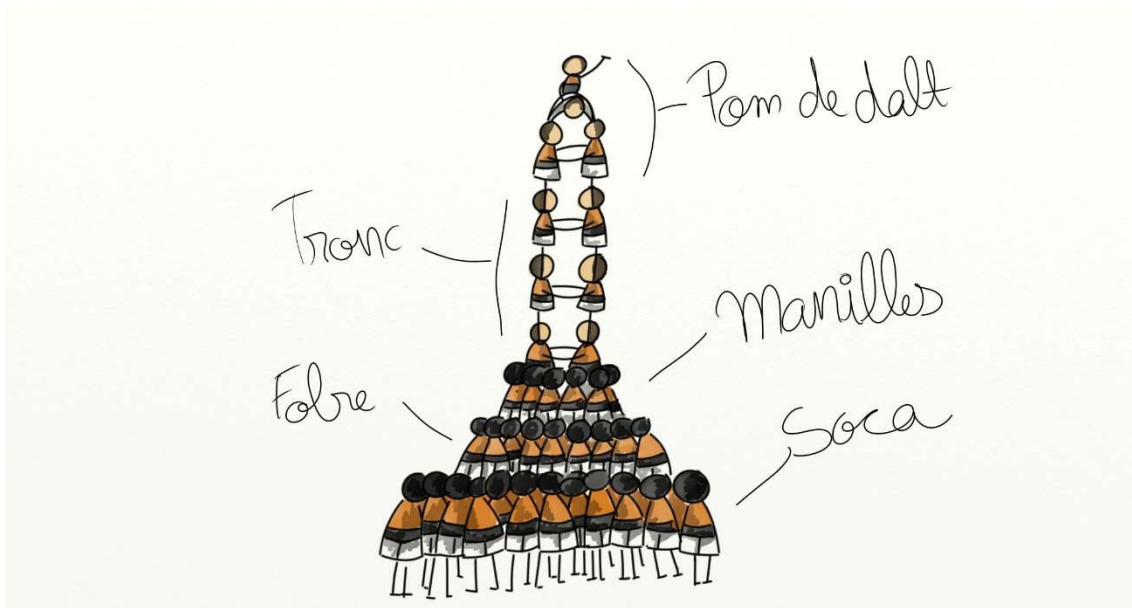
Cal mencionar, també, que quan dins d'una mateixa definició s'esmenten termes que formen part del diccionari, aquest apareixen de color taronja el primer cop que es menciona, per tal que el nen o nena que ho llegeixi sàpiga que pot trobar el significat a algun altre apartat del diccionari.

A més, alguns mots del diccionari van acompanyats d'una il·lustració. Aquests dibuixos han estat realitzats per canalla de diferents colles i de l'Escola Proa. Tots ells, però, han estat seleccionats amb criteri per tal que els nens i nenes que ho vegin puguin entendre bé de quin mot es tracta.

3.5.1.3. Làmines

Al final del diccionari, per tal de fer que aquest diccionari sigui més entenedor per al públic infantil, hi ha un seguit de làmines que defineixen les parts dels castells, els tipus de castells, les posicions, els instruments i la indumentària. Aquestes làmines han estat fetes per una il·lustradora professional, la Maria López Moya, grallera dels Castellers de Barcelona.

Pel que fa a les parts del castell, hi ha un parell de dibuixos com el que exposo a continuació.

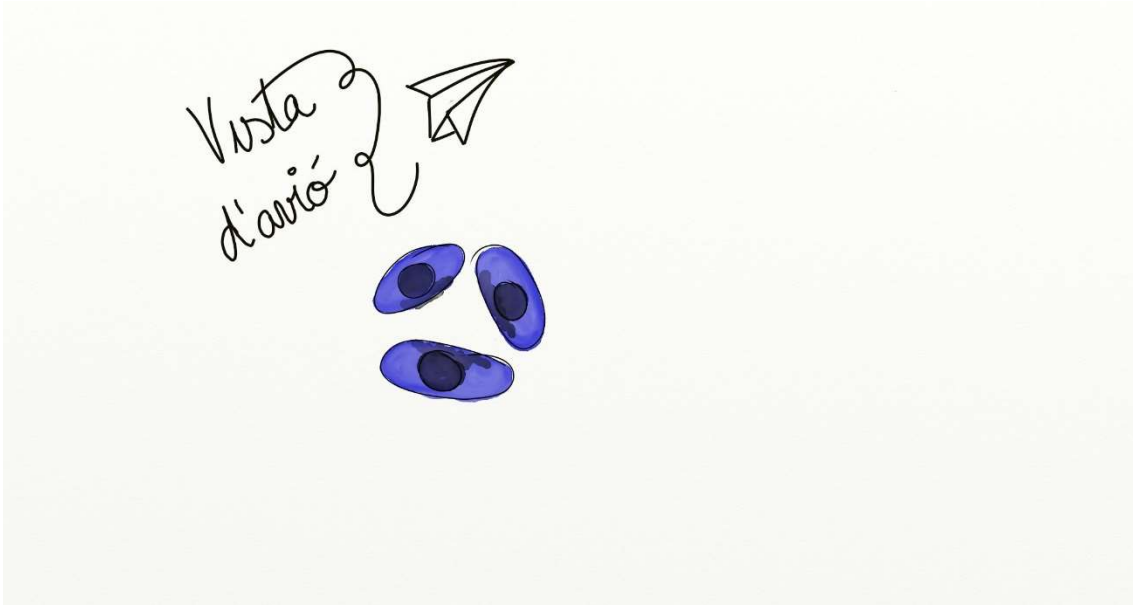
López, M. (2018). Parts del castell, general. (il·lustració)

Aquesta és més genèrica i exposa les parts dels castells. L'altra, en canvi, explica que en dos castells en concret (el tres i el cinc), com es diu cada rengla de persones.

Cada tipus de castell està il·lustrat des d'una perspectiva lateral, però també des de vista d'avió, per tal que els nens i nenes puguin comprendre millor com està compost:

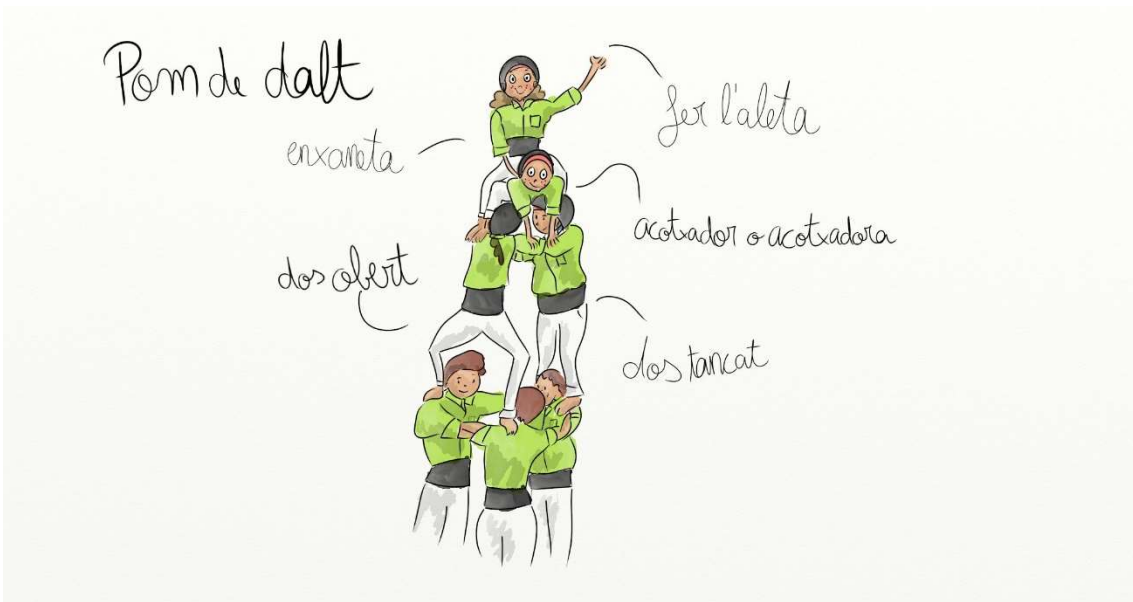

López, M. (2018). Tipus de castells: 3d7, vista general. (il·lustració)

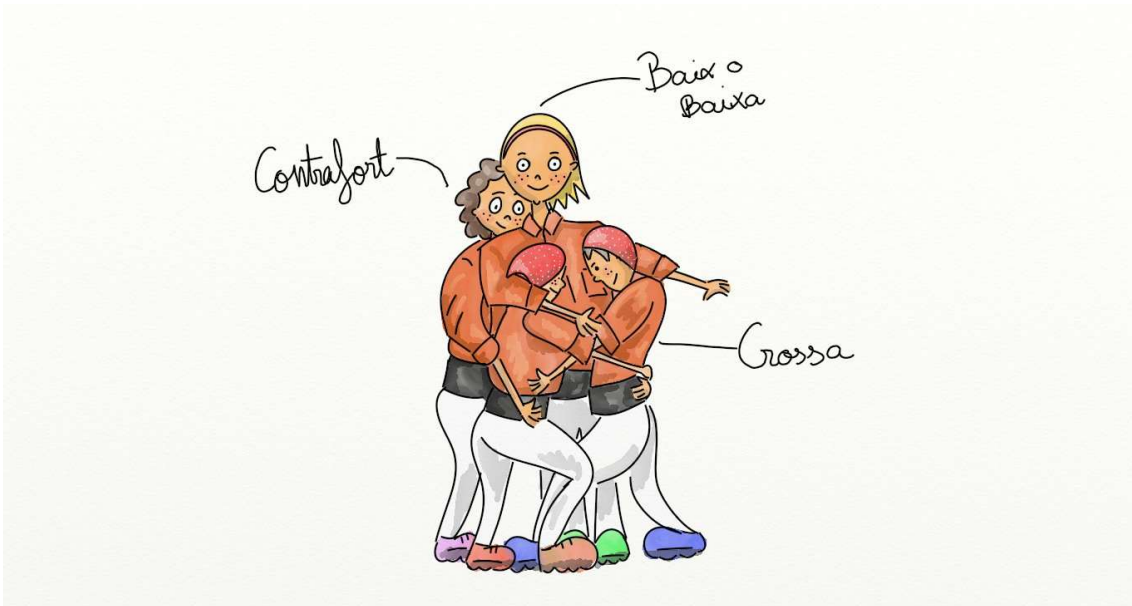

López, M. (2018). Tipus de castells: 3d7, vista d'avió. (il·lustració)

Les posicions dels castells, poden formar part de la pinya, del tronc o del pom de dalt. Gràcies a les il·lustracions, es poden veure totes. Les de tronc, a partir d'un castell en vista general, però les de la pinya i les de la canalla, se centren en el lloc que ocupa cada posició. De fet, les de la pinya, estan constituïdes a partir de quatre làmines per tal de fer-ho més entenedor:

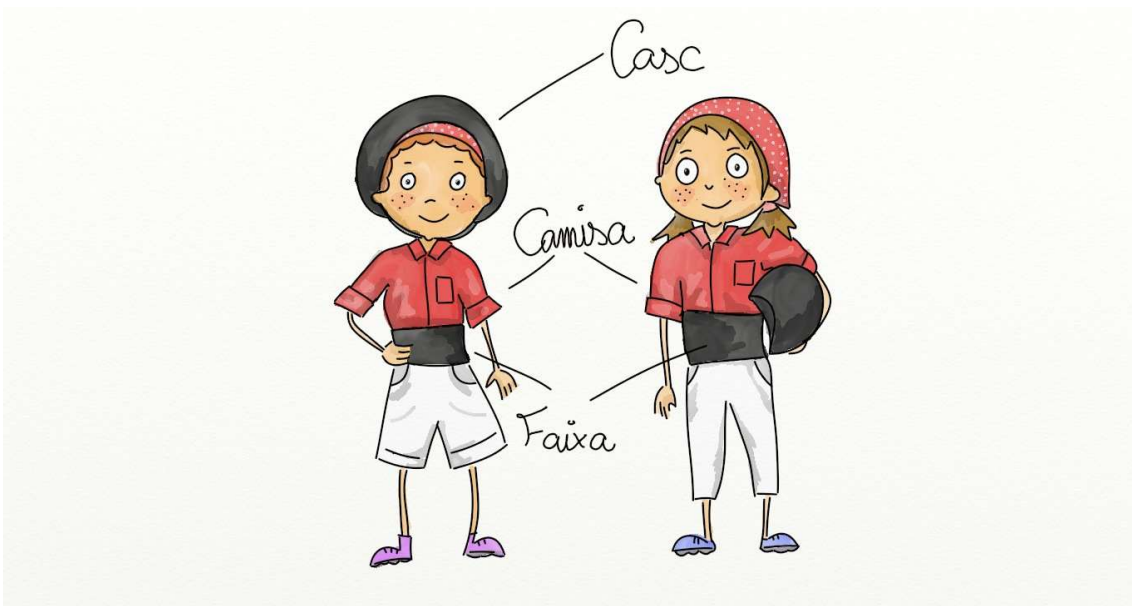

López, M. (2018). Posicions: pom de dalt. (il·lustració)

López, M. (2018). Posicions: pinya, nucli. (il·lustració)

Per acabar, també hi ha un parell de làmines on es poden veure la indumentària dels castellers, en especial de la canalla, i els instruments que es toquen durant els castells:

López, M. (2018). Indumentària castellera. (il·lustració)

López, M. (2018). Els músics castellers. (il·lustració)

3.6. Gènere

En el diccionari infantil, el cas del gènere es tracta amb una inclusió total. A partir de l'enquesta⁷ realitzada amb persones, tant homes com dones, del món casteller, i tenint en compte sobretot el resultat de l'última pregunta, *Creus que per tal de reflectir la realitat, on tant homes com dones ocupen totes les posicions, caldria incloure els dos gèneres en tots els mots?*, s'ha decidit que tots els mots referents a posicions tenen els dos gèneres: masculí i femení. A més, els mots variables com *baix*, *baixa* o *segon*, *segona*, apareixeran amb les dues formes. Cal fer una menció especial també, al terme *dos obert* i *dos tancat*, ja que apareixen en masculí i femení, però el que varia és l'adjectiu. Per tant, queden com a *dos obert* o *dos oberta*, *dos tancat* o *dos tancada*, ambos amb la marca *nom masculí o femení*.

En el cas del plural, però, es manté el masculí o femení genèric. Quan en una mateixa definició apareixen mots que admeten la flexió dels dos gèneres, pot ser que es vegi repetitiu. Per tant, si apareixen en singular, es mantenen les dues formes, però si apareixen en plural, s'utilitza el masculí o femení genèric. En el cas del mot *agulla* (*m f*), per exemple, s'utilitza el femení genèric (*les agulles*), en el cas de *casteller* o *castellera*, s'utilitza el masculí genèric (*els castellers*). A menys que, és clar, es pugui fer ús d'una

---

⁷ Veure Annex II

paraula neutra. Ara bé, és una excepció el cas en què apareixen els mots *nens i nenes*, ja que he trobat adient mantenir les dues formes per una qüestió d'ètica de cara als lectors del diccionari. A més, en els casos que apareixen no es veu repetitiu, ja que són definicions puntuals que parlen de posicions ocupades per la canalla.

4. COMPARACIÓ DELS DICCIONARIS

4.1. Criteris a l'hora de canviar les definicions

Les definicions del diccionari original estan formades per una sola oració i, per tant, comencen en majúscula i acaben en punt. Les del diccionari infantil no seran així, sinó que estaran formades per més d'una oració per tal de fer-les més intel·ligibles.

Pel que fa a l'estructura general de les definicions, totes elles estan formades a partir d'oracions de relatiu, per tal de ser més intel·ligibles. A més, comencen sempre amb el lema de l'entrada. I dins del diccionari infantil, els numerals s'escriuen en lletres i no en números, excepte quan es tracta d'anys o d'abreviacions de noms de castells com *4d8*.

Pel que fa al vocabulari, tots els mots que s'utilitzen per descriure tots aquests termes acostumen a ser propis del lèxic comú, excepte aquells que formen part del món casteller i que són imprescindibles per tal de comprendre la definició. Ara bé, aquests últims mots apareixen de color taronja, per tal que el nen o la nena que llegeixi el diccionari sàpiga que en pot trobar la definició a una altra entrada del diccionari.

4.1.1. Substantius

Les definicions de substantius comencen amb el mateix terme per tal de fer més clara la definició. Per exemple: *Un o una "enxaneta" és...* Aquesta fórmula apareix acompanyada d'un hiperònim fàcil d'entendre. Són dues excepcions els termes *intent* i *intent desmuntat*, ja que apareixen acompanyats d'*es produeix quan*, pel simple fet que els intents són temptatives dels castells, substantius que fan referència a accions.

A més, tots els substantius, si s'escau, estan flexionats tant en masculí com en femení (*Un casteller o una castellera és...*), ja sigui mitjançant el mateix substantiu, si aquest es pot flexionar, o a través del determinant que l'acompanya.

4.1.2. Verbs

En el diccionari infantil, les definicions de verbs comencen amb el mateix verb acompanyat de *vol dir* i una oració de relatiu. Per exemple: “*Carregar*” *vol dir que...*

En el cas de les locucions com *fer pinya*, no s'especifica que siguin locucions verbals, sinó que simplement es parla de verbs, pel simple fet que, segurament, els nens i nenes a qui va dirigit el diccionari no saben distingir entre un verb i una locució. El mateix passa amb el tipus de verb, no s'especifica si és transitiu o intransitiu.

4.1.3. Adjectius

Les definicions d'adjectius comencen de la següent manera: *Quan diem que alguna cosa és “castellera”, volem dir que...* Així doncs, l'adjectiu que apareix a la definició surt flexionat en femení, pel simple fet que acompanya el mot *cosa*. Aquesta fórmula va seguida d'una breu explicació d'allò a què pertany o fa referència l'adjectiu.

4.1.4. Sinònims

Pel que fa als mots que tenen sinònims, només un d'aquests apareix acompanyat de la definició. La resta, a part de sortir a l'apartat de sinònims del mot principal, apareixeran al lloc que els pertoca del diccionari, acompanyats de *Veure*: “*mot*”.

terme Veure: terme

Els mots escollits com a principals són aquells que s'utilitzen a la zona de Barcelona i voltants, i no a la zona tradicional. Això és perquè els autors i autores del diccionari, els nens i nenes de les colles que han participat, formen part d'aquesta zona i entenen millor aquests mots. Ara bé, la resta no poden ser omesos perquè si un nen o nena, sigui per la

raó que sigui, busca *dau*, per exemple, ho ha de poder trobar, encara que el diccionari li digui que trobarà la definició a *vent*.

És important el fet que tots aquells sinònims que ho són gràcies als dialectes, apareixen a l'apartat *Notes* de les entrades del diccionari, i en aquest espai s'especifica d'on són pròpies les diferents variants. Ara bé, tots aquells mots que tenen sinònims, però que aquests només són utilitzats en textos, per exemple, per tal de no repetir la paraula més comuna, només apareixen a l'apartat *Sinònims*.

Si el diccionari existís en format electrònic, podria aparèixer la definició a totes les variants, ja que no es veuria repetitiu ni importaria l'espai que s'omplís.

4.2. Definicions

Definició original	Definició infantil
<p>aixecador aixecadora, n m, f</p> <p>acotxador acotxadora, n m, f <i>sin. compl.</i></p> <p>cassola, n f <i>sin. compl.</i></p> <p>cassoleta, n f <i>sin. compl.</i></p> <p>Nen del penúltim pis del castell que se situa de quatre grapes damunt dels dosos i que permet a l'enxaneta de pujar sobre seu i coronar el castell.</p> <p>Nota: La denominació acotxador és pròpia de Tarragona i, cassola o cassoleta, del Penedès.</p>	<p>acotxador o acotxadora, nom masculí o femení</p> <p>Un acotxador o una acotxadora és una part del pom de dalt. És el nen o la nena que es col·loca com una granota damunt dels dosos. És la penúltima persona que puja al castell i la seva funció és que l'enxaneta pugui passar per sobre seu per fer l'aleta. L'acotxador o acotxadora és un dels membres més petits de la colla castellera.</p> <p>Sinònims: aixecador o aixecadora, cassola, cassoleta</p> <p>Nota: <i>Cassola</i> o <i>cassoleta</i> ho diuen al Penedès.</p>
<p>agulla, n f</p> <p>Mans que se situa encarat als baixos i, amb els braços estirats, subjecta els genolls del segon per evitar que caigui endavant.</p> <p>Nota: En els castells de quatre amb el pilar, l'agulla no s'encara als baixos, sinó que se situa de cara al pilar del mig.</p>	<p>agulla, nom masculí o femení</p> <p>Un o una agulla és un casteller o una castellera de pinya que es posa davant del baix o de la baixa. L'agulla aguanta els genolls del segon o de la segona des del mig de la pinya per no deixar que caigui endavant.</p>
<p>agulla, n f</p> <p>Pilar que es forma a l'interior d'un castell construït amb tres o quatre castellers per pis.</p>	<p>agulla, nom femení</p> <p>Una agulla és un pilar que està al mig d'un castell amb pilar o agulla.</p>

<p>aixecar per sota, v tr</p> <p>aixecar per baix, v tr <i>sin. compl.</i></p> <p>Alçar un castell a pols, començant pels pisos superiors.</p>	<p>aixecar per sota, verb</p> <p>Aixecar un castell per sota vol dir fer un castell al revés. Es comença amb el pom de dalt a terra i els castellers de pinya el van aixecant a poc a poc. Després del pom, apareixen quarts, terços i, finalment, segons. A continuació, la pinya es col·loca a lloc i l'enxaneta fa l'aleta.</p> <p>Sinònims: aixecar per baix</p>
<p>baix, n m</p> <p>Cadascun dels castellers que ocupen el primer pis del tronc del castell.</p>	<p>baix o baixa, nom masculí o femení</p> <p>Un baix o una baixa és un casteller o una castellera que està al primer pis del tronc d'un castell i toca de peus a terra. Amb l'ajuda de la pinya, aguanta el castell des de baix de tot.</p>
<p>esquerra, n f</p> <p>buida, n f <i>sin. compl.</i></p> <p>pilar buit, n m <i>sin. compl.</i></p> <p>pilar fluix, n m <i>sin. compl.</i></p> <p>Pilar que se situa a l'esquerra de la rengla en un castell d'estructura de tres o de cinc, pel qual puja l'aixecador.</p> <p>Nota: L'esquerra és l'únic pilar del castell pel qual no puja cap dels dosos i, per tant, suporta menys pes que la rengla i la dreta, la qual cosa explica que s'anomeni també buida o pilar buit.</p>	<p>buida, nom femení</p> <p>La buida és la filera vertical de persones que està situada a l'esquerra en un tres o en un cinc. De tots els membres del pom de dalt, per la buida només hi puja l'acotxador o acotxadora.</p> <p>Sinònims: esquerra, pilar buit, pilar fluix</p>
<p>camisa, n f</p> <p>Peça de roba amb botons i màniga llarga que cobreix el tronc dels castellers i que, juntament amb l'escut de la formació cosit sobre la butxaca, distingeix i identifica una colla castellera.</p>	<p>camisa, nom femení</p> <p>Una camisa és una peça de roba que porten els castellers per cobrir-se el tronc. En general, les camises tenen botons i són de màniga llarga. Cada colla castellera la té d'un color diferent i hi porta el seu escut. La camisa te l'has de guanyar. Durant els assajos els castellers també porten camises, però no la de la colla.</p>
<p>canalla, n f</p> <p>mainada, n f <i>sin. compl.</i></p> <p>Conjunt de membres més joves de la colla, format pels enxanetes, els aixecadors i els dosos.</p>	<p>canalla, nom femení</p> <p>La canalla són els nens i les nenes més petits de la colla castellera. Són qui puja al pom de dalt i ocupen les posicions de dosos, acotxadors i enxanetes. La canalla està formada per nens i nenes de diferents cursos i escoles.</p> <p>Sinònims: mainada</p> <p>Nota: <i>Mainada</i> ho diuen a la zona de l'Alt Empordà.</p>
<p>cap de colla, n m, f</p> <p>Casteller d'experiència que dirigeix el bastiment del castell.</p>	<p>cap de colla, nom masculí o femení</p> <p>Un o una cap de colla és la persona que controla una colla castellera. És qui dirigeix els castells, diu quan ha de pujar cadascú i decideix si s'ha de desmuntar en qualsevol moment.</p>

<p>carregar, v tr</p> <p>coronar, v tr <i>sin. compl.</i></p> <p>Arribar, l'enxaneta, al capdamunt d'un castell, encavalcat damunt l'aixecador amb els peus sobre les espatlles dels dosos o damunt dels peus de l'aixecador.</p>	<p>carregar, verb</p> <p>Carregar un castell vol dir que l'enxaneta ha arribat a dalt de tot del castell, ha passat per sobre de l'acotxador o acotxada i ha fet l'aleta.</p> <p>Sinònims: coronar</p>
<p>carro gros, n m</p> <p>quatre de vuit, n m <i>sin. compl.</i></p> <p>Castell format per cinc pisos de quatre castellers cadascun i el pom de dalt.</p>	<p>carro gros, nom masculí</p> <p>El carro gros és un castell de vuit pisos. A cada pis hi ha quatre persones, excepte al pom de dalt, que hi ha tres pisos formats per dos dosos oberts, l'acotxador o acotxada i l'enxaneta.</p> <p>Sinònims: quatre de vuit (4d8)</p>
	<p>cas, nom masculí</p> <p>Un cas és una peça de porexpan que cobreix el cap de la canalla. S'utilitza per a protegir els nens i les nenes en cas de caiguda i per a evitar lesions greus. Sovint, els cascs porten una funda amb l'escut de la colla castellera.</p>
<p>castell, n m</p> <p>construcció, n f <i>sin. compl.</i></p> <p>Torre de dimensions i alçària variables, formada per persones enfilades les unes damunt les espatlles d'altres, pròpia de certes festes populars.</p>	<p>castell, nom masculí</p> <p>Un castell és una torre feta per persones que pugen les unes sobre les espatlles de les altres. Els castells estan formats per la pinya, el tronc i el pom de dalt. Quan els castells es fan amb folre i manilles, en comptes de pinya hi ha soca.</p> <p>Sinònims: construcció</p>
<p>casteller castellera, n m, f</p> <p>Persona que participa en el bastiment de castells.</p> <p>Nota: Els castellers poden rebre diferents noms segons la colla castellera a la qual pertanyen. Per exemple, els castellers dels Xiquets de Tarragona s'anomenen xiquets; els dels Minyons de Terrassa, minyons, i els dels Xicots de Vilafranca, xicots.</p>	<p>casteller o castellera, nom masculí o femení</p> <p>Un casteller o una castellera és una persona que fa castells. Poden ser nens i nenes i gent més gran. Hi ha castellers de tronc i castellers de pinya, a part de la canalla que forma el pom de dalt.</p>
<p>casteller -a, adj</p> <p>Relatiu o pertanyent als castells.</p>	<p>casteller o castellera, adjectiu</p> <p>Quan diem que alguna cosa és castellera volem dir que fa referència o que pertany al món dels castells.</p>
<p>casteller de pinya castellera de pinya, n m, f</p> <p>Cadascun dels castellers que sostenen el basament d'un castell.</p>	<p>casteller o castellera de pinya, nom masculí o femení</p> <p>Un casteller o una castellera de pinya és un casteller o una castellera que està a la base del castell, tocant de peus a terra. Entre els castellers de pinya hi ha moltes posicions diferents.</p>

<p>casteller de tronc castellera de tronc, n m, f</p> <p>Casteller que se situa entre el pis dels baixos i el pis immediatament anterior al dels dosos.</p>	<p>casteller o castellera de tronc, nom masculí o femení</p> <p>Un casteller o una castellera de tronc és un casteller o una castellera que està al tronc del castell, és a dir, des del pis següent al de baixos, fins al pis anterior al pom de dalt. Són castellers que puguen. Entre els castellers de tronc hi ha moltes posicions diferents.</p>
<p>catedral, n f</p> <p>catedral dels castells, n f <i>sin. compl.</i></p> <p>cinc de vuit, n m <i>sin. compl.</i></p> <p>Castell format per cinc pisos de cinc castellers cadascun i el pom de dalt.</p>	<p>catedral, nom femení</p> <p>La catedral és un castell de vuit pisos. A cada pis hi ha cinc persones, excepte al pom de dalt, que hi ha tres pisos formats per un dos obert, tres dosos tancats, dos acotxadors i una enxaneta. El cinc està format per un tres i una torre.</p> <p>Sinònims: catedral dels castells, cinc de vuit (5d8)</p>
<p>cinc, n m</p> <p>Castell format per un tres i una torre.</p>	<p>cinc, nom masculí</p> <p>Un cinc és un castell que té cinc persones a cada pis, excepte als dos poms de dalt, que hi ha tres pisos formats per un dos obert, tres dosos tancats, dos acotxadors i una enxaneta que traspassa els dos poms. El cinc està format per un tres i una torre.</p>
<p>colla castellera, n f</p> <p>Conjunt organitzat de castellers sota un mateix nom, un mateix color de camisa i dirigits per un cap de colla.</p>	<p>colla castellera, nom femení</p> <p>Una colla castellera és un grup de persones que fan castells humans. Les persones de la colla castellera s'ajuden entre elles perquè tot surti bé i per poder fer castells cada cop més alts. Cada colla castellera té el seu escut i el seu color de camisa. Les colles castelleres estan formades per gent de diferents llocs i edats.</p>
<p>home de darrere dona de darrere, n m, f</p> <p>contrafort, n m, f <i>sin. compl.</i></p> <p>Casteller de pinya que se situa darrere el baix i, amb el pit, intenta evitar que se'n vagi endarrere.</p>	<p>contrafort, nom masculí o femení</p> <p>Un o una contrafort és un casteller o una castellera de pinya. Es col·loca darrere del baix o la baixa per ajudar-lo a no caure endarrere.</p> <p>Sinònims: home del darrere o dona del darrere</p> <p>Nota: <i>Home del darrere o dona del darrere</i> ho diuen a les zones de Valls i Tarragona.</p>
<p>cordó, n m</p> <p>Cadascun dels grups de castellers que van omplint de manera concèntrica els espais buits que queden a la pinya.</p>	<p>cordó, nom masculí</p> <p>Un cordó és cadascuna de les fileres de castellers que formen una mena de cadena i van omplint la pinya tot encerclant-la.</p>
<p>crossa, n f</p> <p>Conjunt de castellers que, situats sota les aixelles dels baixos, reforcen el basament d'un castell.</p> <p>Nota: En els castells amb folre se situen sota els segons i, en els castells amb manilles, sota els terços.</p>	<p>crossa, nom masculí o femení</p> <p>Un o una crossa és un casteller o una castellera de pinya. Es col·loca sota l'aixella del baix o la baixa i l'ajuda per evitar que s'enfonsi. Les crosses acostumen a ser persones baixes, i cada baix o baixa sempre en porta dues.</p>

<p>descarregar, v tr</p> <p>completar, v tr <i>sin. compl.</i></p> <p>executar, v tr <i>sin. compl.</i></p> <p>Desfer un castell sense fer llenya, després d'haver-lo carregat.</p>	<p>descarregar, verb</p> <p>Descarregar un castell vol dir fer-lo sencer sense caure. Quan es descarrega un castell, les persones de la colla castellera ho celebren.</p> <p>Sinònims: completar, executar</p>
<p>desmuntar, v tr</p> <p>Fer baixar l'estructura d'un castell abans de carregar-lo.</p>	<p>desmuntar, verb</p> <p>Desmuntar un castell vol dir fer-lo baixar abans de carregar-lo. Es fa quan està malament perquè no està ben quadrat o es mou molt. Desmuntant un castell s'evita que caigui i que ningú es faci mal.</p>
<p>donar pit, v intr</p> <p>Pressionar endavant amb el pit, un casteller de la pinya, del folre o de les manilles, per impedir que el casteller que té immediatament davant es faci enrere a causa del pes del castell.</p>	<p>donar pit, verb</p> <p>Donar pit vol dir que els castellers de pinya fan pressió endavant amb el pit per evitar que els castellers que tenen davant caiguin endarrere. Això fa que la pinya i la soca siguin més resistents i, en cas de caiguda, alleugereix el cop.</p>
<p>dos, n m</p> <p>Cadascun dels dos castellers que ocupen el primer pis del pom de dalt del castell.</p>	<p>dos, nom masculí o femení</p> <p>Un o una dos és la primera persona del pom de dalt. Els dosos sempre van per parelles i són els nens i les nenes més grans de la canalla. A sota tenen el tronc i a dalt l'acotxador o acotxadora i l'enxaneta. Hi ha dos tipus de dosos: els dosos tancats i els dosos oberts.</p>
<p>dos obert, n m</p> <p>Dos que col·loca els peus damunt les espatlles de dos castellers diferents del pis immediatament inferior, en un castell d'estructura de tres o de cinc.</p>	<p>dos obert o dos oberta, nom masculí o femení</p> <p>Un dos obert o una dos oberta forma part del pom de dalt. Es col·loca amb les cames obertes i posa cada peu sobre dos castellers diferents del pis que té sota.</p>
<p>dos dret, n m</p> <p>Dos que se situa sobre la rengla i que col·loca els peus damunt les espatlles del casteller del pis immediatament inferior, en un castell d'estructura de tres o de cinc.</p>	<p>dos tancat o dos tancada, nom masculí o femení</p> <p>Un dos tancat o una dos tancada forma part del pom de dalt. Es col·loca amb les cames tancades i posa els dos peus sobre el mateix casteller o castellera del pis que té a sota.</p> <p>Sinònims: dos dret</p>
<p>enxaneta, n m, f</p> <p>aleta, n m, f <i>sin. compl.</i></p> <p>Infant que corona un castell.</p> <p>Nota: La denominació aleta és pròpia del Vendrell.</p>	<p>enxaneta, nom masculí o femení</p> <p>Un o una enxaneta és el nen o la nena que puja dalt de tot del castell i el carrega fent l'aleta. L'enxaneta és un dels membres més petits de la colla castellera.</p> <p>Sinònims: aleta</p> <p>Nota: <i>Aleta</i> ho diuen al Vendrell.</p>
<p>faixa, n f</p> <p>Peça de roba molt més llarga que ampla amb què els castellers se cenyeixen el cos per la cintura, donant-li diferents volts, que serveix per a protegir-los els ronyons i l'esquena i és un dels punts de suport dels peus a l'hora de bastir un castell.</p>	<p>faixa, nom femení</p> <p>Una faixa és una peça de roba molt llarga que els castellers s'enrotllen al voltant cintura. Acostuma a ser de color negre i serveix per a protegir l'esquena. A més, els castellers de tronc també l'utilitzen per posar-hi el peu i pujar cap al pis següent.</p>

<p>fer l'aleta, v intr</p> <p>Alçar, l'enxaneta, la mà en el moment de coronar un castell o un pilar.</p>	<p>fer l'aleta, verb</p> <p>Fer l'aleta vol dir aixecar el braç i fer veure que es toca el cel amb la mà. És un gest que fa l'enxaneta quan arriba a dalt de tot del castell per demostrar que ha estat carregat.</p>
<p>fer llenya, v intr</p> <p>Caure, un castell, abans o després de carregar-se.</p>	<p>fer llenya, verb</p> <p>Fer llenya vol dir caure d'un castell. Es pot fer llenya abans o després de carregar-lo.</p>
<p>fer pinya, v intr</p> <p>Col·laborar, els castellers o els afeccionats, en l'execució d'un castell tot col·locant-se a la pinya.</p>	<p>fer pinya, verb</p> <p>Fer pinya vol dir estar a la pinya d'un castell tocant de peus a terra. Serveix per a ajudar als baixos i als segons. A més, en cas de caiguda, ajuda a parar el cop dels castellers de tronc.</p>
<p>folre, n m</p> <p>Conjunt de castellers que reforcen la pinya d'un castell i que serveixen de suport als terços.</p>	<p>folre, nom masculí</p> <p>Un folre és una segona pinya que hi ha en alguns castells de nou i de deu pisos. També hi és a alguns castells com la torre de vuit amb folre (2d8f) i el pilar de set amb folre (pd7f), perquè són castells més fràgils.</p>
<p>gralla, n f</p> <p>Instrument de vent popular que consisteix en un tub de fusta de forma troncocònica, d'uns 35 cm de llargada, reforçat generalment amb dues argolles, que amplifica el so produït en bufar a través de l'inxa.</p>	<p>gralla, nom femení</p> <p>Una gralla és un instrument musical de vent que es toca mentre es fan els castells. Les gralles són de fusta i tenen forats, per això podem dir que s'assemblen a les flautes. Hi ha diferents tipus de gralles, entre els quals hi ha la gralla dolça i la gralla seca. Les gralles sonen gràcies a les inxes, la part de l'instrument que es bufa per aconseguir que es produeixi el so.</p>
<p>gralla de claus, n f</p> <p>gralla dolça, n f <i>sin. compl.</i></p> <p>gralla llarga, n f <i>sin. compl.</i></p> <p>Gralla de nou forats melòdics i dues o més claus per a obrir i tancar els forats, que emet un so dolç i suau.</p>	<p>gralla dolça, nom femení</p> <p>Una gralla dolça és un tipus de gralla. Té nou forats i dues o més claus de ferro per obrir-los i tancar-los, perquè és un instrument gran i no hi arriben els dits. La gralla dolça és de fusta i el seu so és dolç i suau.</p> <p>Sinònims: gralla de claus, gralla llarga</p>
<p>gralla seca</p> <p>gralla curta, n f <i>sin. compl.</i></p> <p>Gralla de set forats melòdics i dos de sonoritat, que emet un so sec i dur.</p>	<p>gralla seca, nom femení</p> <p>Una gralla seca és un tipus de gralla. Té set forats, però pot fer dotze notes. La gralla dolça és de fusta, però té la punta de ferro. El seu so és sec i dur.</p> <p>Sinònims: gralla curta</p>
<p>graller grallera, n m, f</p> <p>Persona que toca la gralla.</p>	<p>graller o grallera, nom masculí o femení</p> <p>Un graller o una grallera és un casteller o una castellera que toca la gralla.</p>

<p>intent, n m</p> <p>Castell que ha caigut després del toc de les gralles i abans de ser carregat.</p>	<p>intent, nom masculí</p> <p>Un intent es produeix quan un castell cau abans que l'enganeta aixequi el braç i faci l'aleta.</p>
<p>intent desmuntat, n m</p> <p>Intent que, un cop comptabilitzat com a vàlid, es desmunta abans de ser carregat.</p>	<p>intent desmuntat, nom masculí</p> <p>Un intent desmuntat es produeix quan es fa baixar als castellers de tronc abans que l'enganeta aixequi el braç i faci l'aleta. Es fan intents desmuntats quan els castells no estan prou bé i hi ha possibilitats de caiguda.</p>
<p>inxa, n f</p> <p>Llengüeta de doble canya d'una gralla, situada sobre el tudell.</p>	<p>inxa, nom femení</p> <p>Una inxa és una part molt important, delicada i fina de les gralles. Està feta amb una llengüeta doble de canya. Abans de tocar, l'hem de llepar bé perquè es produeixi el so.</p>
<p>lateral, n m, f</p> <p>mans lateral, n m, f <i>sin. compl.</i></p> <p>Mans que se situa darrere les crosses i, amb els braços estirats, subjecta les cuixes dels segons pels costats.</p> <p>Nota: Segons l'ordre de col·locació dels laterals a la pinya, s'anomenen <i>primer lateral, segon lateral, tercer lateral</i>, etc.</p>	<p>lateral, nom masculí o femení</p> <p>Un o una lateral és un casteller o una castellera de pinya que es col·loca darrere del o de la crossa i aguanta la cuixa del segon o de la segona pel lateral perquè no caigui cap al costat.</p>
<p>manilles, n f pl</p> <p>Grup reduït de castellers que, situats al nivell dels terços i pel damunt del folre, serveixen de suport als quarts.</p>	<p>manilles, nom femení plural</p> <p>Unes manilles són una tercera pinya que hi ha dalt del folre als castells amb folre i manilles. Porten manilles els castells de 10 pisos, però també la torre de nou amb folre i manilles (2d9fm) i el pilar de vuit amb folre i manilles (pd8fm), perquè són castells més fràgils.</p>
<p>net -a, adj</p> <p>Dit del castell que s'aconsegueix bastir sense el suport de la pinya, o sense folre en cas que habitualment es construeixi amb folre.</p>	<p>net o neta, adjectiu</p> <p>Quan diem que un castell és net volem dir que els castellers de pinya no toquen el tronc. En el cas dels castells amb folre, es considera que un castell és net quan no hi ha folre.</p>
<p>nou, n m</p> <p>Castell format per un tres, que queda al centre, i tres torres.</p>	<p>nou, nom masculí</p> <p>Un nou és un castell que té nou persones a cada pis. La canalla forma tres poms de dalt diferents amb un dos obert o una dos oberta i un dos tancat o una dos tancada, a part d'un acotxador o una acotxadora. El nou es pot fer amb tres enganetes diferents o amb una sola enganeta que traspasa els tres poms. Està format per quatre tresos.</p>
<p>pilaner pilanera, n m, f</p> <p>Casteller que s'ha especialitzat a fer pilars.</p>	<p>pilaner o pilanera, nom masculí o femení</p> <p>Un pilaner o una pilanera és un casteller o una castellera que fa pilars. L'enganeta pilanera es posa drete per fer l'aleta.</p>

<p>pilar, n m espadat, n m <i>sin. compl.</i> Figura formada pels castellers, que consisteix en un sol casteller a cada pis. Nota: Les colles castelleres solen bastir un pilar en actes en què es vol retre homenatge a un casteller i en algunes diades, com ara l'Onze de Setembre.</p>	<p>pilar, nom masculí Un pilar és un castell format per un casteller o una castellera a cada pis. Als pilars només porta casc l'enxaneta. Sinònims: espadat</p>
<p>pinya, n f base, n f <i>sin. compl.</i> peu, n m <i>sin. compl.</i> soca, n f <i>sin. compl.</i> Conjunt de persones que sostenen el basament d'un castell. Nota: En algunes zones, la denominació soca s'utilitza per a anomenar la pinya en un castell amb folre o en un castell amb folre i manilles.</p>	<p>pinya, nom femení La pinya és la primera part del castell. Està formada pels diferents tipus de castellers de pinya, que aguanten el pes del castell amb les seves mans. En cas de caiguda, la pinya para el cop dels castellers de tronc i del pom de dalt. Sinònims: base, peu</p>
<p>pis, n m Cadascuna de les files horitzontals de castellers en un castell, que n'estableixen l'alçada.</p>	<p>pis, nom masculí Un pis està format per un grup de castellers que estan situats al mateix nivell d'un castell. Si comptem els pisos d'un castell, podem saber la seva alçada. Les persones del mateix pis fan la mateixa posició.</p>
<p>plaça, n f Població o espai públic d'una població on habitualment es fan castells.</p>	<p>plaça, nom femení Una plaça és un lloc públic on les colles castelleres es reuneixen per fer castells. A les places també s'hi celebren altres festes tradicionals.</p>
<p>dreta, n f pilar fort, n m <i>sin. compl.</i> pilar ple, n m <i>sin. compl.</i> plena, n f <i>sin. compl.</i> Pilar que se situa a la dreta de la rengla en un castell d'estructura de tres o de cinc, pel qual puguen l'enxaneta i el dos obert.</p>	<p>plena, nom femení La plena és la filera vertical de castellers que està situada a la dreta en un tres o en un cinc. La plena és per on puja més gent del pom de dalt: el dos obert o la dos oberta i l'enxaneta. Sinònims: dreta, pilar fort, pilar ple</p>
<p>pom de dalt, n m pom, n m <i>sin. compl.</i> Part del castell integrada pel pis de dosos, el pis d'aixecador i el pis d'enxaneta.</p>	<p>pom de dalt, nom masculí El pom de dalt és la part més alta del castell. Cada pom està format per dos dosos, un acotxador o una acotxadora i un o una enxaneta. Tots aquests nens i nenes porten casc per pujar als castells.</p>

<p>primeres mans, n m, f</p> <p>primeres, n m, f <i>sin. compl.</i></p> <p>Mans que se situa darrere el contrafort i, amb els braços estirats, subjecta el segon per les natges.</p> <p>Nota: En els pilars també se situa un primeres mans davant del baix.</p> <p>Nota: Segons l'ordre de col·locació, a la pinya d'un castell també pot haver-hi un segones mans, que se situaria darrere del primeres mans, un terceres mans, que se situaria darrere del segones mans, etc.</p>	<p>primeres mans, nom masculí o femení</p> <p>Un o una primeres mans és un casteller o una castellera de pinya que es col·loca darrere del o de la contrafort i aguanta el cul del segon o de la segona perquè no caigui endarrere.</p> <p>Sinònims: primeres</p>
<p>quadrar, v tr</p> <p>Aconseguir que un castell tingui la simetria correcta entre els diferents pilars que el formen.</p>	<p>quadrar, verb</p> <p>Quadrar un castell vol dir mirar que els baixos estiguin ben col·locats i buscar-li la mida bona al castell perquè vagi bé. És el o la cap de colla o algun altre casteller o castellera amb experiència qui quadra els castells.</p>
<p>quart quarta, n m, f</p> <p>Casteller que ocupa el quart pis d'un castell.</p>	<p>quart o quarta, nom masculí o femení</p> <p>Un quart o una quarta és un casteller o una castellera de tronc que puja al quart pis començant per baix. Els quarts es col·loquen sobre els terços.</p>
<p>quatre, n m</p> <p>Castell format per quatre pilars.</p>	<p>quatre, nom masculí</p> <p>Un quatre és un castell que té quatre persones a cada pis, excepte al pom de dalt, que hi ha tres pisos formats per dos dosos oberts, l'acotxador o acotxadora i l'inxaneta.</p>
<p>quint quinta, n m, f</p> <p>Casteller que ocupa el cinquè pis d'un castell.</p>	<p>quint o quinta, nom masculí o femení</p> <p>Un quint o una quinta és un casteller o una castellera de tronc que puja al cinquè pis començant per baix. Els quints es col·loquen sobre els quarts.</p>
<p>rengla, n f</p> <p>pilar del mig, n m <i>sin. compl.</i></p> <p>rengle, n m <i>sin. compl.</i></p> <p>Pilar que se situa al centre en un castell d'estructura de tres o de cinc, pel qual puja el dos dret.</p>	<p>rengla, nom femení</p> <p>La rengla és la filera vertical de castellers que està situada al centre en un tres o en un cinc. De tots els membres del pom de dalt, en un tres només hi puja el dos tancat, però també hi baixa l'inxaneta.</p> <p>Sinònims: pilar del mig, rengle</p>
<p>segon, n m</p> <p>Casteller que ocupa el segon pis del castell.</p>	<p>segon o segona, nom masculí o femení</p> <p>Un segon o una segona és un casteller o una castellera de tronc que puja al segon pis començant per baix. Els segons es col·loquen sobre els baixos i estan en contacte amb la pinya.</p>

	<p>set, nom masculí</p> <p>Un set és un castell que té set persones a cada pis, excepte als dos poms de dalt, que hi ha tres pisos formats per quatre dosos oberts, dos acotxadors i l'enxaneta que traspassa els dos poms. El set està format per un tres i un quatre.</p>
<p>sisè sisena, n m, f</p> <p>Casteller que ocupa el sisè pis del castell.</p>	<p>sisè o sisena, nom masculí o femení</p> <p>Un sisè o una sisena és un casteller o una castellera de tronc que puja al sisè pis començant per baix. Els sisens es col·loquen sobre els quints.</p>
<p>pinya, n f</p> <p>base, n f <i>sin. compl.</i></p> <p>peu, n m <i>sin. compl.</i></p> <p>soca, n f <i>sin. compl.</i></p> <p>Conjunt de persones que sostenen el basament d'un castell.</p> <p>Nota: En algunes zones, la denominació soca s'utilitza per a anomenar la pinya en un castell amb folre o en un castell amb folre i manilles.</p>	<p>soca, nom femení</p> <p>La soca és el conjunt de castellers de pinya que en els castells amb folre i manilles estan tocant de peus a terra. Es col·loquen tots amb els braços avall i donen pit als castellers del seu davant perquè el castell sigui consistent.</p>
<p>falca, n f</p> <p>tapaforats, n m</p> <p>Casteller de pinya que, sense aixecar els braços, ocupa un espai buit per compactar la pinya o per permetre la millor col·locació d'un mans al seu darrere.</p>	<p>tap, nom masculí o femení</p> <p>Un o una tap és un casteller o una castellera de pinya. Amb els braços avall, ocupa un espai buit de la pinya per ajudar a fer que la resta de castellers de la pinya no es moguin i la pinya sigui resistent.</p> <p>Sinònims: falca, tapaforats</p> <p>Nota: <i>Falca</i> ho diuen a les zones de Valls, Tarragona i Reus (zona tradicional). També ho diuen a Granollers.</p>
<p>terç, n m</p> <p>Casteller que ocupa el tercer pis del castell.</p>	<p>terç o terça, nom masculí o femení</p> <p>Un terç o una terça és un casteller o una castellera de tronc que puja al tercer pis començant per baix. Els terços es col·loquen sobre els segons.</p>
<p>timbal, n m</p> <p>tabal, n m <i>sin. compl.</i></p> <p>Instrument de percussió que consisteix en una caixa de fusta o de metall cilíndrica les bases de la qual són dues pells tibants.</p>	<p>timbal, nom masculí</p> <p>Un timbal és un instrument musical de percussió que es toca mentre es fan els castells. Els timbals són rodons i poden ser de fusta o de metall. Es toquen amb dues baquetes de fusta.</p> <p>Sinònims: tabal</p>
<p>timbaler timbalera, n m, f</p> <p>Persona que toca el timbal.</p>	<p>timbaler o timbalera, nom masculí o femení</p> <p>Un timbaler o una timbalera és un casteller o una castellera que toca el timbal.</p>
<p>toc de castells, n m</p> <p>Melodia que toquen els grallers i timbalers durant l'execució d'un castell i que indica als castellers les diferents fases del bastiment del castell.</p>	<p>toc de castells, nom masculí</p> <p>El toc de castells és la melodia que toquen els grallers i timbalers d'una colla castellera mentre es fan castells. Serveix per indicar als castellers per on va el castell.</p>

<p>torre, n f dos, n m <i>sin. compl.</i> Castell format per dos pilars.</p>	<p>torre, nom femení Una torre és un castell que té dues persones a cada pis, excepte al pom de dalt, que hi ha tres pisos formats per dos dosos tancats, l'acotxador o acotxadora i l'enxaneta. Sinònims: dos</p>
<p>traspassar, v tr travessar, v tr <i>sin. compl.</i> Situar-se, l'enxaneta, per damunt de l'aixecador per coronar el castell.</p>	<p>traspassar, verb Traspassar un castell vol dir creuar-lo. Ho fa l'enxaneta passant d'un costat a l'altre per sobre de l'acotxador o acotxadora. És en el moment que traspassa el castell quan l'enxaneta fa l'aleta. Sinònims: travessar</p>
<p>tres, n m Castell format per tres pilars.</p>	<p>tres, nom masculí Un tres és un castell que té tres persones a cada pis, excepte al pom de dalt, que hi ha tres pisos formats per dos dosos (un d'obert o oberta i un de tancat o tancada), l'acotxador o acotxadora i l'enxaneta.</p>
<p>tronc, n m Part del castell que comprèn des del pis dels baixos fins al pis immediatament anterior al de dosos, i que perfila l'estructura del castell.</p>	<p>tronc, nom masculí El tronc és una part del castell que està entre la pinya i el pom de dalt. Està format per la gent que puja. El tronc pot tenir diferents formes: triangle quan és un tres, quadrat quan és un quatre, dos quadrats junts quan és un set...</p>
<p>tudell, n m Tub cònic de llautó que es fixa a la part superior del tub d'una gralla i en l'extrem lliure del qual s'ajusta l'inxa.</p>	<p>tudell, nom masculí Un tudell és una peça de la gralla que es posa a la part superior de l'instrument i sota de la inxa. És de metall i se li pot posar suro per ajudar a passar l'aire i fer que la gralla soni bé.</p>
<p>vent, n m, f dau, n m, f <i>sin. compl.</i> mà-i-mà, n m, f <i>sin. compl.</i> Mans que se situa entre dues crosses i, amb els braços estirats, subjecta la cama dreta d'un segon i la cama esquerra d'un altre segon. Nota: En els castells amb folre el vent se situa en el folre i fa el mateix amb les cames de dos terços. Nota: La denominació dau és pròpia de Valls, Tarragona i Reus. Nota: Segons l'ordre de col·locació dels vents a la pinya, s'anomenen primer vent, segon vent, tercer vent, etc.</p>	<p>vent, nom masculí o femení Un o una vent és un casteller o una castellera de pinya que es col·loca amb els braços oberts i agafa les cuixes de dos segons diferents. Els vents ajuden a fer que el castell no es desquadri. Sinònims: dau, mà-i-mà Nota: <i>Dau</i> ho diuen a les zones de Valls i Tarragona. <i>Mà-i-mà</i> ho diuen a algunes colles de Terrassa i Granollers, entre d'altres.</p>

4.3.Comentari

Els canvis que s'han dut a terme a l'hora d'adaptar el diccionari original al públic infantil són diversos.

En primer lloc, com ja he mencionat anteriorment, les definicions del diccionari original estan constituïdes per una sola frase. Al diccionari infantil, en canvi, les definicions consten de més d'una oració. Això facilita la comprensió als nens i nenes.

En segon lloc, les definicions del *Diccionari casteller* del TERMCAT no contenen el mot descrit. En canvi, les del diccionari infantil sí. De fet, comencen amb el mot en qüestió, tant en femení com en masculí, per aconseguir ser més intel·ligibles. A més, dins la definició, podem trobar la paraula repetida, sovint en plural, per donar-li un sentit genèric. És el cas de *gralla*, per exemple: *Una gralla és un instrument musical de vent que es toca mentre es fan els castells. Les gralles són de fusta i tenen forats, per això podem dir que s'assemblen a les flautes. [...] També passa amb la paraula acotxador o acotxadora: [...] És el nen o la nena que es col·loca com una granota damunt dels dosos. [...] Per tal que els nens i les nenes puguin comprendre quina posició té aquesta canalla quan es col·loca dalt del castell, es fa servir la paraula granota. De fet, aquest animal és el que han fet servir per explicar-ho els diferents nens i nenes que han omplert les fitxes per tal que jo pogués veure quin vocabulari utilitzen.*

Pel que fa al lèxic, els mots utilitzats al diccionari infantil són molt més entenedors, més comuns. I per facilitar la comprensió, en cas que alguns dels mots de la definició formin part del diccionari, apareix de color taronja perquè els nens i nenes puguin saber que els mots d'aquest color es troben en alguna altra entrada del diccionari. També és cert, que en alguns casos hi ha comparacions referents a objectes més comuns, com en el cas de la *gralla*, la qual es compara amb una *flauta*.

Les il·lustracions també són una diferència. El diccionari original no conté il·lustracions de cap tipus. L'infantil, en canvi, conté algunes il·lustracions al mig del diccionari i unes quantes làmines al final de tot on s'assenyalen les parts dels castells, les posicions que ocupen les persones, els objectes, la canalla, els músics...

4.3.1. *Mots inclosos*

El *Diccionari casteller* del TERMCAT té algunes mancances, ja que hi falten paraules essencials del vocabulari casteller que s'utilitza actualment. És el cas dels termes *casç* i *set*.

Pel que fa a *casç*, no apareix al diccionari pel simple fet que l'any que es va publicar el *Diccionari casteller* (2001) de Xavier Brotons, en el qual es basa el del TERMCAT, encara no s'havia implantat la normativa d'ús del *casç*. Així doncs, aquest mot tan important per la canalla no apareix en el diccionari en línia del TERMCAT, però sí al diccionari infantil que neix d'aquest projecte.

El fet que no hi aparegui el terme *set*, un tipus de castell, es deu al fet que l'any en què Brotons va publicar el seu diccionari, encara no s'havia portat mai a plaça aquesta estructura. En canvi, però, s'havia dut a terme el *sis*, estructura totalment oblidada avui en dia. Així doncs, al diccionari infantil hi apareix el terme *set*, però no el terme *sis*.

4.3.2. *Mots extrets*

Com ja he mencionat anteriorment, per al diccionari infantil he extret un recull de mots significatius del món casteller actual. Ara bé, molts d'altres s'han quedat fora, sobretot aquells que fan referència a accions (verbs).

A més, és convenient explicar alguns substantius que han estat exclosos, com és cas de *mans lateral*. En el *Diccionari casteller* apareix *mans lateral* com a sinònim de *lateral*. Actualment, però, no hi ha constància de cap colla que utilitzi el concepte *mans lateral*. És per aquesta raó que, aquest terme es considera en desús i, per tant, no trobo convenient que aparegui al diccionari infantil.

4.3.3. *Modificació d'algunes entrades*

A part d'eliminar o afegir entrades, també ha estat convenient modificar-ne alguna. És el cas de les entrades de *soca* i de *pinya*, que al *Diccionari casteller* del TERMCAT apareixen com a sinònims. Ara bé, actualment són mots que fan referència a conceptes diferents. La *pinya* passa a dir-se *soca* en els castells amb folre o folre i manilles. Així doncs, al diccionari infantil, com a sinònims de *pinya* només hi apareixen *base* i *peu*, i

soca apareix com a entrada independent. Si busquem *base* o *peu*, trobem *Veure: pinya*, però si busquem *soca*, trobem una definició que no equival a la de l'altre terme.

5. CONCLUSIONS

Redactar aquest diccionari infantil, al cap i a la fi, ha estat tot un repte.

Les dificultats més grans que m'he anat trobant han estat, sobretot, a l'hora de definir els criteris de selecció, però també de determinar el gènere dels diferents mots.

Pel que fa als criteris de selecció, no ha estat fàcil decidir quins mots extreure i quins incloure, ara bé, parlar amb l'autor del diccionari amb el qual es basa el *Diccionari casteller* del TERMCAT, m'ha facilitat força les coses. Sobretot pel fet que, quan es va crear, les condicions del món casteller eren diferent, s'havien fet altres estructures, i no s'utilitzaven objectes com el casc. Per tant, he tingut més llibertat a l'hora d'afegir o excloure conceptes tenint en compte les condicions del món casteller actual.

Pel que fa al gènere, l'elaboració de l'enquesta ha estat força útil per conèixer les opinions dels membres de les colles castelleres pel que fa a les diferents posicions ocupades per homes i per dones. Ara bé, he de dir que per tal de ser inclusiva, m'he decantat pel resultat de l'última pregunta i, d'aquesta manera, al diccionari infantil totes les posicions són visibles a partir dels dos gèneres. Cal dir, també, que el fet que algunes respostes fossin contradictòries, com el fet de flexionar *segona* i no *baix*, també m'han conduït a aquesta solució final.

He procurat ser inclusiva en tots els sentits i pensar en tot moment en el públic a qui anava dirigit. Tant per part de la comprensió com de la sensibilització pel que fa al gènere. Trobo que és important que els més petits coneguin que totes les persones som aptes per a totes les posicions. I, de fet, és ara quan això està sortint a la llum.

Una de les parts més emocionants i entretingudes del treball ha estat visitar diferents colles castelleres per conèixer el punt de vista dels nens i les nenes en relació als termes que tractava. Tothom ha estat molt acollidor, i la canalla ha respost amb moltes ganes d'ensenyar a aquells nens i nenes que no en saben de castellers sobre allò que per a ells i elles és el dia a dia.

En resum, ha estat un treball enriquidor. I, de fet, em quedo amb les ganes de seguir estudiant i treballant sobre les qüestions de gènere en el món dels castells.

6. BIBLIOGRAFIA

Albaladejo, M. et. al. (2001). *DIDAC: Diccionari de català*. Recuperat de <http://www.dicdidac.cat/>

Castells-Colles Castelleres de Catalunya. (s.d.). Castells. Recuperat de <http://castellscat.cat/ca/>

Estopà, R. et. al. (2012). *Petit diccionari de medicina*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

Estopà, R. [et. al.] (2018). *Primer diccionari de medicina il·lustrat*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

TERMCAT, CENTRE DE TERMINOLOGIA. Diccionari casteller [en línia]. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia, cop. 2007. (Diccionaris en Línia). Recuperat de http://www.termcat.cat/ca/Diccionaris_En_Linia/2/

7. ANNEXOS

I. Base de dades: definicions fetes per nens i nenes de colles castelleres i de l'Escola Proa

Es troba en un document pdf a part titulat *Enquesta I_Definicions*.

Llegenda de la taula:

Definicions referents a una altra paraula.
Definicions fetes per a una altra paraula que corresponen a la que pertanyen en aquella posició.

II. Enquesta: qüestions de gènere

Es troba en un document pdf a part titulat *Enquesta II_Qüestions de gènere*.

Dues parts:

1. Fitxer en format de base de dades
2. Gràfics

III. Enquesta: vocabulari segons la zona

Es troba en un document pdf a part titulat *Enquesta III_Vocabulari segons la zona*.

IV. Fitxes: definicions i dibuixos fets per la canalla

A la pàgina següent hi ha un exemple de fitxa.

Les fitxes dels nens i les nenes estan en un document a part que s'ha de demanar a l'autora.

Nom: _____

Edat: _____

Colla: _____

Què és el carro gros o quatre de vuit (4d8)?

El carro gros o quatre de vuit (4d8) és _____

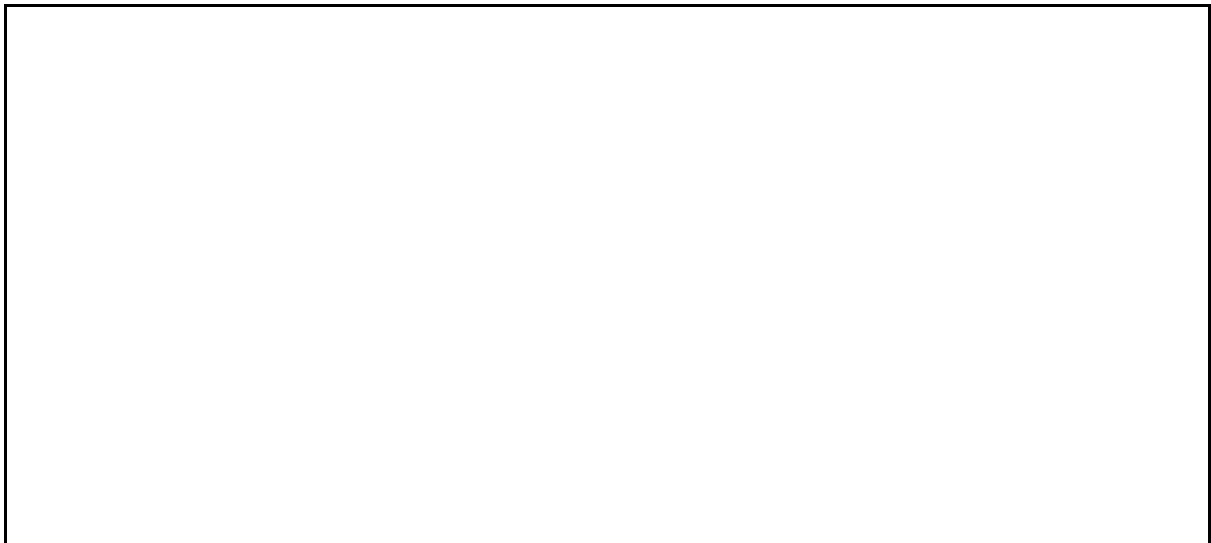

Ho podries dibuixar?

V. Diccionari casteller: per a la canalla més valenta

És un llibre independent d'aquest document que s'ha de demanar a l'autora.